

Do zasadniczych obowiązków nadzwyczajnego szafarza Komunii św. należy pomoc w zanoszeniu jej chorym i niepełnosprawnym.

POMOC W ZANOSZENIU KOMUNII ŚW.

CHORYM:

- ✚ Nadzwyczajni szafarze Komunii świętej powinni troszczyć się o osoby obłożnie chore i w podeszłym wieku, które nie mogą fizycznie uczestniczyć w liturgii eucharystycznej w kościele.
- ✚ W ramach duchowego przygotowania NSKS powinien w przeddzień Komunii św. delikatnie zapytać chorego, czy pragnie przed Komunią św. przyjąć sakrament pokuty - jeśli tak, trzeba o tym powiadomić proboszcza. W czasie wizyty przygotowawczej, jeśli zaistnieje taka potrzeba, należy poprosić domowników lub opiekunów chorego o przygotowanie mieszkania (stół nakryty białym obrusem, świece, krzyż, woda święcona, szklanka czystej wody do puryfikacji lub podania choremu).
- ✚ Celem podkreślenia związku Komunii świętej chorego ze sprawowaniem Eucharystii przez wspólnotę parafialną wskazane jest, by przed końcowym błogosławieństwem kapłan przekazał chorym za pośrednictwem szafarza specjalne pozdrowienie od wspólnoty, a NSKS otrzymywali Najświętszy Sakrament od celebrysa po obrzędzie rozesłania wiernych.
- ✚ NSKS znosi Komunię św. do chorego w specjalnie do tego celu wykonanym naczyniu umieszczonym w odpowiedniej bursie, którą zawiesza na szyi. Swoją posługę poza Mszą św. pomocnik pełni w ubraniu cywilnym, odświętnym i poważnym. Niosący Komunię św. w drodze nie rozmawia, w modlitewnym skupieniu uwielbiając swego Pana i Boga.
- ✚ Opis spełniania funkcji w tym zwykły i skrócony obrzęd Komunii św. chorych udzielanej przez NSKS znajduje się w księdze liturgicznej:
Sakramenty chorych. Obrzędy i duszpasterstwo. Wyd. 2. Księgarnia św. Jacka, Katowice 2004, s. 54-63.
- ✚ Inne śpiewy, teksty modlitewne i czytania biblijne można odpowiednio dobrać z tekstów liturgicznych danej niedzieli lub święta albo okresu liturgicznego.

MATERIAŁY POMOCNE DLA NSKS:

DOKUMENTY LITURGICZNE:

- **OGÓLNE WPROWADZENIE DO MSZAŁU RZYMSKIEGO**, 2002: nr. 85-88, 91, 95-111, 118, 160-163, 273-275, 278-287, 310, 314-317,
- **WSKAZANIA EPISKOPATU POLSKI PO OGŁOSZENIU NOWEGO WYDANIA OWMR** przyjęte na 331. Zebraniu Plenarnym KEP 9.03.2005 r. (nr. 1-3, 7, 35-41),
- **INSTRUKCJA W SPRAWIE FORMACJI I SPOSOBU WYKONYWANIA POSŁUGI NADZWYCZAJNYCH SZAFARZY KOMUNII ŚWIĘTEJ**. 248. Konferencja Plenarna Episkopatu Polski, 21-22 czerwca 1991 r.
- **MODYFIKACJA INSTRUKCJI W SPRAWIE FORMACJI I POSŁUGI NADZWYCZAJNYCH SZAFARZY KOMUNII ŚWIĘTEJ**. 337. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski, 18 października 2006 r.

W niektórych diecezjach (np. łódzkiej) są wydane dodatkowe instrukcje.

OPRACOWANIA Z LITURGIKI:

- Nadolski B. **Liturgika**, wyd. 2, 2011-2014 (4 tomy).
- **Nadzwyczajny szafarz Komunii św. i jego liturgiczna postęga**, Pelplin 1993.
- Mieszczak S. **Postęga świeckich pomocników w rozdzielaniu Komunii św., Obrzędy Komunii św. chorych**. Kraków 2006.

WYBRANE ZASOBY INTERNETOWE:

- DOKUMENTY LITURGICZNE: liturgia.episkopat.pl
- NAJNOWSZE DOKUMENTY KOŚCIOŁA POLSKIEGO O LITURGII: www.diecezja.swidnica.pl (zakładka: LITURGIA)
- **DIECZJALNE STRONY INTERNETOWE NSKS:**
bydgoska: szafarze.bydgoszcz.pl
gnieźnieńska: szafarze.gniezno.pl
katowicka: www.szafarze.archidiecezja.katowice.pl
poznaska: www.szafarze.archpoznan.pl
warszawska: www.szafarze.waw.pl

CENTRALNA DIAKONIA LITURGICZNA:

www.oaza.pl/cdl

zakładki: - DLA POSŁUGUJĄCYCH
- OPRACOWANIA

Niniejsza broszura (do pobrania): utn.pl/cdl--kpl-nks

Seria: **KRÓTKIE POMOCE LITURGICZNE**

Centralna Diakonia Liturgiczna

Ruchu Światło-Życie

NADZWYCZAJNY SZAFARZ KOMUNII ŚWIĘTEJ

PRZYGOTOWANIE I SPOSÓB WYKONANIA FUNKCJI

WPROWADZENIE

Funkcja ta w Kościele powszechnym została ustanowiona instrukcją *Immensae caritatis* (29.01.1973 r.). Konferencja Episkopatu Polski wprowadziła ją na terenie naszego kraju w dniu 2.05.1990 r. i "określiła warunki, według których biskupi diecezjalni w Polsce mogą zastosować kan. 910 i 230 KPK, czyli powołać nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej".

Zadaniem NSKS jest zanoszenie Komunii św. do chorych oraz pomoc w rozdzielaniu Komunii w czasie Eucharystii, gdy jest za mało zwyczajnych szafarzy (kapłanów albo diakonów), co może być spowodowane np. ich chorobą czy zaangażowaniem w inne funkcje duszpasterskie. Pełnią oni funkcję w diecezji, w której zostali ustanowieni.

W innej natomiast - za zgodą biskupa miejsca lub upoważnieni jednorazowo - zob.: **Mszał Rzymski dla diecezji polskich, s. (6)**. Inne funkcje liturgiczne mogą oni pełnić wyjątkowo tzn. gdy brak właściwych osób i ich czynności musiałyby wykonać odprawiający kapłan.

* * *

oprac. Wojciech Kosmowski,
kosmowskiwojciech@gmail.com

Do pełnienia różnych zadań w życiu należy się starannie przygotować, zwłaszcza, gdy jest to służba najwznioślejsza: samemu Bogu w czynnościach liturgicznych. Przygotowanie to powinno być różnorakie:

PRZYGOTOWANIE DALSZE

☞ DUCHOWE

liturgia jest źródłem i szczytem życia chrześcijańskiego

Funkcja liturgiczna nie ogranicza się tylko do czynności spełnionej w liturgii, lecz jest także posługą we wspólnocie. Wskazane jest zaangażowanie osób pełniących funkcję nadzwyczajnego szafarza Komunii św. w inne dzieła apostołskie w rodzinie, parafii.

☞ TEOLOGICZNE

powinno obejmować następujące zagadnienia:

- właściwe rozumienie liturgii; jej znaczenia w życiu Kościoła, miejscowej wspólnoty parafialnej i w życiu osobistym,
- sposoby obecności Chrystusa w liturgii: w zgromadzeniu liturgicznym, w osobie odprawiającego kapłana, w słowie Bożym, Eucharystii i innych znakach sakramentalnych,
- teologia zgromadzenia liturgicznego i podział funkcji; udział świeckich w liturgii,
- posługa nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.: znaczenie, przygotowanie, upoważnienie biskupa, prawa i obowiązki,
- chrześcijański wymiar niedzielnego świętowania, uzasadnienie niedzielnego uczestnictwa we Mszy św.: współczesne możliwości i zagrożenia,
- podstawowe zagadnienia z teologii Eucharystii: Pamiętka, Ofiara, Uczta: czynne, świadome i owocne uczestnictwo; struktura Mszy św. i jej ważniejsze elementy (śpiewy, czytania, modlitwy, obrzędy),
- warunki owocnego przyjmowania i godnego udzielania Komunii św.
- pobożność eucharystyczna i kult Chrystusa Pana w Najświętszym Sakramencie poza Mszą św.
- czynności nadzwyczajnych szafarzy podczas Mszy św. i zanoszenie Komunii św. chorym; duszpasterstwo chorych w parafii i szpitalach,
- świadomość chrzcielna i znaczenie pokuty w życiu chrześcijanina,
- świeccy w życiu Kościoła,
- znaczenie modlitwy i różne jej formy; elementy Liturgii Godzin.

☞ WSPÓLNOTOWE

Przygotowanie do pełnienia funkcji nadzwyczajnego szafarza Komunii św. dokonuje się w czasie specjalnych kursów przed dopuszczeniem do jej wykonywania. Jej pogłębieniu służą doroczne rekolekcje, w czasie których dopuszczenie do tej funkcji jest przedłużane. NSKS mogą także formować się w czasie dni skupienia, w grupach apostołskich, w parafiach.

PRZYGOTOWANIE BLIŻSZE

PODZAS PRÓB PRZED LITURGIĄ NALEŻY ZWRÓCIĆ UWAGĘ NA:

- ☞ **sposób oraz miejsce rozdzielania Komunii św.:** zależnie od liczby wiernych i zwyczajów parafialnych (np. przy prezbiterium, w każdej nawie, na chórze, z tworzeniem szpalerów albo bez nich – gdy odbywa się procesja komunijna)
- ☞ **określenie ile osób ma pełnić tę funkcję** – jeśli na Mszy jest odpowiednia liczba zwyczajnych szafarzy wówczas nadzwyczajni szafarze nie rozdzielają Komunii św.
- ☞ **krzesła, które mają zająć posługujący:** w prezbiterium
- ☞ **strój posługujących:** alba (a jeśli jej krój tego wymaga, to także humerał i pasek).

UZGODNIENIA Z INNYMI UCZESTNIKAMI CELEBRACJI:

- ☞ **proboszcz, główny celebrans** lub **osoba** przez niego **wyznaczona** decyduje o tym, czy jest potrzeba, by NSKS na Mszy św. pełnili swoją funkcję,
- ☞ **główny celebrans** lub **ceremoniarz** decyduje o tym, w jakich miejscach i w jaki sposób będzie rozdzielana Komunia św.; jeśli jest więcej szafarzy i zwyczaje parafialne są znane, to mogą też uzgodnić te kwestie **między sobą**.

PRZYGOTOWANIE BEZPOŚREDNIE

TUŻ PRZED CELEBRACJĄ NALEŻY PAMIĘTAĆ O TYM, ŻE:

- ☞ posługujący **przychodzą do zakrystii** w zależności od rodzaju celebracji **na co najmniej 15-30 minut przed liturgią**, by wyciszyć się, przygotować duchowo i dokonać ostatnich uzgodnień (czy na pewno mają pełnić tę funkcję na liturgii i w jakim miejscu rozdzielają Komunię, a także czy nie powinni pełnić także innej funkcji, np. przeczytać lekcji),
- ☞ jeśli nie ma ministrantów ołtarza na kredensie należy przygotować puszkę z komunikantami,
- ☞ jeśli mają pełnić także inne funkcje, to winni się do nich przygotować oddzielnie,

- ☞ istotnym elementem przygotowania jest wspólna modlitwa zespołu służby liturgicznej i chwila skupienia w ciszy.

WYPEŁNIANIE FUNKCJI NA MSZY ŚW.:

- ☞ idą w procesji wejścia z innymi członkami służby liturgicznej (zwykle za innymi posługującymi, a przed kapłanem) i zajmują miejsca w prezbiterium,
- ☞ przystępują do ołtarza po przyjęciu Komunii przez kapłana, otrzymują Komunię od kapłana – przy czym wypada, aby Komunię otrzymali pod dwiema postaciami (przez zanurzenie albo picie z kielicha),
- ☞ następnie z rąk kapłana otrzymują naczynia zawierające postacie eucharystyczne, które mają rozdáwać wiernym,
- ☞ gdy ma być wykorzystane naczynie znajdujące się w tabernakulum – w czasie *Baranku Bożego*... przynosi je na ołtarz prezbiter, nadzwyczajny szafarz może to uczynić wyjątkowo (np. gdy kapłanowi uniemożliwia to choroba).

SPOSÓB UDZIELANIA KOMUNII:

☞ POD JEDNĄ POSTACIĄ:

Nadzwyczajny szafarz "ukazuje nieco uniesioną Hostię, mówiąc: CIAŁO CHRYSYUSA - przystępujący do Komunii świętej odpowiada: AMEN i przyjmuje Najświętszy Sakrament do ust lub, jeśli jest to dozwolone, na dłoń" (OWMR nr 161); w tym drugim przypadku wierny powinien przyjąć sam Komunię do ust od razu – czuwa nad tym szafarz.

☞ POD DWIEMA POSTACIAMİ:

Jeśli przyjmujący Komunię św. **piją bezpośrednio z kielicha**, wówczas NSKS podaje kielich mówiąc: KREW CHRYSYUSA, przyjmujący odpowiada: AMEN. Podczas picia z kielicha przyjmujący, jeśli potrzeba, "swymi rękami przysuwa sobie kielich do ust" (OWMR nr 266). Po przyjęciu Krwi Pańskiej nadzwyczajny szafarz ociera puryfikaterem zewnętrzną stronę kielicha. Jeśli Komunii św. pod obiema postaciami udziela się **przez zanurzenie**, wówczas NSKS trzyma kielich, a kapłan (lub drugi NSKS) naczynie z hostiami i po zanurzeniu części hostii w kielichu podnosi ją mówiąc: CIAŁO I KREW CHRYSYUSA, przyjmujący odpowiada: AMEN.